Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000925

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Ректора Львівського національного університету імені Івана Франка від 07.03.2024 р. № 322

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевцова Анастасія Андріївна
2. Anastasiia A. Shevtsova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7825-1916

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 103

Назва наукової спеціальності: Науки про Землю**

Галузь / галузі знань: природничі науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Науки про Землю

Дата захисту: 19-02-2024

Спеціальність за освітою: Науки про Землю (Географія)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.051.150_ID 4070

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 39.19.29, 39.01.94

Тема дисертації:

1. Палеолітичні стоянки Поділля як комплексні пам'ятки природи і суспільства та їхня охорона.

2. Palaeolithic sites of Podillya as complex monuments of nature and society and their protection.

Реферат/анотація:

1. На території України є значна кількість палеолітичних пам'яток, кожна з яких має велике значення для комплексного вивчення природних умов проживання давніх людей, а також для дослідження історії Землі та людства в цілому. У дисертаційній роботі наведено комплексну характеристику окремих палеолітичних стоянок регіону Північного Поділля, а саме пам'яток Тернопільської (Великий Глибочок I, Пронятин I, Ігровиця I) та Буглівської (Буглів V, Ванжулів I (Замчисько), Ванжулів VIII (кар'єр)) груп. Палеолітичні стоянки є об'єктами як історичної, так і природної цінності, оскільки вони містять різноманітні артефакти (наприклад, давні знаряддя, фауністичні рештки) і часто пов'язані з розрізами лесово-ґрунтових товщ, що досліджуються вченими комплексно, детально характеризуються археологія і стратиграфія. Культурні горизонти фактично є важливими стратиграфічними реперами і мають ключове значення в процесі розвитку та вдосконалення стратиграфічних схем. Велике значення для оцінки ролі у процесі збереження культурних шарів палеолітичних стоянок має також вивчення перевідкладення артефактів під впливом дельвіально-

соліфлюкційних та палеокріогенних процесів. Палеолітичні стоянки як складні комплексні об'єкти потребують належного захисту та збереження, оскільки природна та культурна спадщина є національною цінністю для кожної держави. Діяльність у сфері організації захисту природних, культурних (включно з геологічними та археологічними) пам'яток є актуальним напрямом сучасних наукових досліджень в Україні та інших країнах світу. Згідно з українським законодавством, одним з основних етапів процесу організації охорони палеолітичних стоянок, як і в будь-якій країні світу, є поширення інформації про об'єкти спадщини. Для забезпечення інформування громадськості про такі об'єкти існує єдиний Державний реєстр нерухомих пам'яток України, який регулярно оновлюється та доповнюється. Органи місцевого самоврядування використовують інформацію з цього реєстру для організації подальших заходів щодо охорони пам'яток. Для включення пам'яток до реєстру проводиться інвентаризація об'єктів, яка включає в себе підготовку документів, визначених законодавством та їх подання до Міністерства культури та інформаційної політики України. Перелік цих документів передбачає, передусім, наявність паспорту пам'ятки, заповненого згідно зі зразком, затвердженим на державному рівні, а також інших охоронних документів, необхідних для комплексної характеристики об'єкта (облікової картку пам'ятки, історичної довідки та акту візуального обстеження або технічного огляду). Наступними важливими кроками в процесі організації охорони палеолітичної спадщини є забезпечення постійного моніторингу стану збереження цих об'єктів, встановлення охоронних знаків та інформаційних стендів для інформування місцевого населення про взяття територій стоянок під охорону (на сьогоднішній день тільки поодинокі палеолітичні стоянки Поділля позначені такими інформаційними стендами), а також заборона економічної діяльності в межах визначених охоронних зон. Доцільно також ініціювати використання палеолітичних стоянок для проведення наукових досліджень і організації навчально-пізнавальних екскурсій, що позитивно вплине на розвиток геотуризму та краєзнавства в регіоні, освітні процеси та розширення громадської свідомості в галузі охорони пам'яток природи та суспільства. На основі детальної характеристики палеолітичних стоянок Поділля як комплексних пам'яток природи та суспільства проведено паспортизацію та підготовку необхідних інвентарних документів для окремих об'єктів. Цей процес спрямований на включення шести стоянок (Великий Глибочок I, Пронятин I, Ігровиця I, Буглів V, Ванжулів I (Замчисько), Ванжулів VIII (кар'єр)) до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та ініціювання процесів організації їхньої охорони, що можна вважати основними практичними результатами досліджень, проведених у ході роботи над дисертацією. Слід також зазначити, що на сучасному етапі деякі з перелічених вище палеолітичних стоянок вже включено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, а саме Пронятин I, Буглів V (2010 р., пам'ятки місцевого значення), Великий Глибочок I (2009 р., пам'ятка національного значення). Проте через брак інвентарної документації для цих об'єктів їхній моніторинг та охорона не забезпечені органами місцевого самоврядування. У випадках, коли охорона та збереження палеолітичних стоянок не забезпечені належним чином, інтенсивна антропогенна діяльність та природні процеси поступово можуть призвести до втрати цінних матеріальних свідчень історії людства.

2. In Ukraine, there is a significant number of Palaeolithic sites, each of which holds great importance for the comprehensive study of the natural conditions of ancient human habitation and for the exploration of the Earth's history and humanity as a whole. The dissertation provides a comprehensive characteristic of individual Palaeolithic sites in the North Podillya region, specifically the Ternopil group sites (Velykyi Glybochok I, Proniatyn I, Ihrovytsia I) and the Bugliv group sites (Bugliv V, Vanzhuliv I (Zamchysko), Vanzhuliv VIII (quarry)). Palaeolithic sites are objects of both historical and natural value, as they contain artifacts of ancient tools, faunal remains, and are often associated with the of loess-palaeosol sections, which are comprehensively studied by scientists, with detailed characterization provided in archaeology and stratigraphy. The cultural horizons effectively serve as important stratigraphic markers and play a crucial role in the development and refinement of stratigraphic schemes. The study of ancient processes of artifact redeposition during deluvial-solifluction and palaeocryogenic processes is also of great significance for assessing the role of preserving archaeological materials at Palaeolithic sites. Palaeolithic sites, as complex entities, require proper protection and preservation, as natural and cultural heritage is a national asset for every state. Activities in the field of organizing the protection of natural, cultural

(including geological and archaeological) monuments are a relevant direction in modern scientific research in Ukraine and other countries worldwide. According to Ukrainian legislation, one of the fundamental stages in the process of organizing the protection of Palaeolithic sites, as in any country worldwide, is the dissemination of information about heritage objects. To ensure public awareness about such objects, Ukraine has a unified State Register of Immovable Monuments, regularly updated and supplemented. Local self-government authorities use information from this register to organize further measures for the protection of heritage sites and to inform the public. The inclusion of monuments in the register involves the inventory of objects, which includes the preparation of documents specified by legislation and their submission to the Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine. The list of these documents primarily includes a monument passport filled out according to the approved state sample, as well as other protective documents necessary for a comprehensive characterization of the object (a record card for the monument, historical reference, act of visual inspection or a technical inspection report). Further important steps in the organization of Palaeolithic heritage protection include ensuring continuous monitoring of the preservation state of these objects, installing protective signs and information stands to inform the local population about the protection of site territories (currently, only individual Palaeolithic sites in Podillya region are marked with such information stands), and prohibiting economic activities within specified protective zones. It is also advisable to initiate the use of Palaeolithic sites for scientific research and educational excursions, positively influencing the development of geotourism and local history in the region, educational processes, and expanding public awareness in the field of nature and heritage preservation. Based on a detailed characterization of Palaeolithic sites in Podillya region as complex monuments of nature and society, the necessary inventory documents for individual objects have been prepared. This process aims to include six sites (Velykyi Glybochok I, Proniatyn I, Ihrovytsia I, Bugliv V, Vanzhuliv I (Zamchysko), Vanzhuliv VIII (quarry)) in the State Register of Immovable Monuments of Ukraine and initiate the process of organizing their protection and preservation. These can be considered the main practical results of the dissertation research. It should also be noted that at the present stage, some of the Palaeolithic sites listed above are already included in the State Register of Immovable Monuments of Ukraine, namely Proniatyn I, Bugliv V (2010, monuments of local importance), Velikyi Glybochok I (2009, a monument of national importance). However, due to the lack of inventory documentation for these objects, their monitoring and protection are not ensured by local self-government authorities. In cases where the protection and preservation of Palaeolithic sites are not adequately ensured, intensive anthropogenic activities and natural processes can gradually lead to the loss of valuable material evidence of human history.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Шевцова А. Юридичні аспекти охорони палеолітичних стоянок в Україні. Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. 2019. Вип. 53. С. 315–321.
- 2. Шевцова А., Томенюк О. Морфометричний аналіз рельєфу району Буглівських палеолітичних стоянок на Поділлі та перспективи їхньої охорони. Проблеми геоморфології і палеогеографії Українських Карпат і прилеглих територій. 2020. Вип. 1(11). С. 250–266.
- 3. Шевцова А. Морфометричний аналіз рельєфу околиць палеолітичної стоянки Ігровиця І на Поділлі та перспективи її охорони. Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. 2020. Вип. 54. С. 150–164.
- 4. Shevtsova A., Tomeniuk O. Using GIS in geoarchaeology of Podillya (Ukraine). Матеріали Міжнародної наукової конференції молодих вчених “Geoterrace 2020”. Львів, 2020.

- 5. Шевцова А. Головні особливості, проблеми та світовий досвід охорони палеолітичних пам'яток. Реалії, проблеми та перспективи розвитку географії в Україні: Матеріали XIX-ої студентської наукової конференції (Львів, 16 травня 2018 р.). Львів, 2018. С. 144–152.
- 6. Шевцова А., Томенюк О. Морфометричний аналіз рельєфу району Буглівських палеолітичних стоянок на Поділлі та перспективи їхньої охорони. Проблеми геоморфології і палеогеографії Українських Карпат і прилеглих територій: збірник тез доповідей конференції до 70-річчя кафедри геоморфології і палеогеографії. Львів, 2020. С. 46–47.
- 7. Shevtsova A. Palaeolithic sites of Podillya (Ukraine) as complex monuments of nature and society and main aspects of their protection. Building connections for global geoconservation. X International ProGEO Symposium (Abstract book) (7–10th June, 2021, Instituto Geológico y Minero de España, Spain). Spain, 2021. P. 249–250.
- 8. Шевцова А. Рельєф палеолітичних поселень Буглівської групи на Поділлі. Матеріали міжнародної наукової конференції "Культурний ландшафт як географічний феномен" (Чернівці, 23–25 вересня 2021 р.). Чернівці, 2021. С. 91–92.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: № 0120U105020

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Богуцький Андрій Боніфатійович

2. Andriy B. Bogucki

Кваліфікація: к. геол. н., професор, 04.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9958-926X

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57195174576; Web of Science Researcher ID: C-4930-2016; https://scholar.google.com/citations?user=ZQpOq_YAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рідуш Богдан Тарасович

2. Bogdan T. Ridush

Кваліфікація: д. геогр. н., професор, 11.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5896-6073

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 41662208000; Web of Science Researcher ID: M-5047-2015; https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=AGs_CbwAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кушнір Анатолій Степанович

2. Anatolii S. Kushnir

Кваліфікація: к. геогр. н., старший науковий співробітник, 11.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8995-1467

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57211435862; Web of Science Researcher ID: ABV-0336-2022; https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=Alj18D8AAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Інститут географії Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05540402

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 44, Київ, 01030, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дмитрук Роман Ярославович

2. Roman Y. Dmytruk

Кваліфікація: к. геогр. н., доц., 11.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1850-3242

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 18436293000;
https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=Tn59eB8AAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яцишин Андрій Михайлович
2. Andriy M. Yatsyshyn

Кваліфікація: к. геогр. н., доц., 11.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3114-3042

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57215027627;
https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=8YpDwVgAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Кирильчук Андрій Андрійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Кирильчук Андрій Андрійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Жак Ольга Володимирівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна